

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА

ПОГОДЖЕНО
на засіданні вченої ради
мистецького факультету
Протокол № 7 від «25» лютого 2020 року
Декан Т.Б. Стратан-Артишкова

Обговорено і затверджено
на засіданні кафедри
музичного мистецтва і хореографії
Протокол № 6 від «30» січня 2020 року
Завідувач кафедри В.Ф. Черкасов

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ ЦДПУ імені Володимира Винниченка
від «25» лютого 2020 року № 43-ун
Голова приймальної комісії
Ректор О. А. Семенюк

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
з хореографічного мистецтва
для осіб, які вступають на I курс
денної/заочної форми навчання
на основі ступеня (рівня) бакалавра (спеціаліста або магістра)
для здобуття освітнього ступеня «Магістр»
зі спеціальності 024 Хореографія

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Фахове вступне випробування з хореографічного мистецтва – форма вступного випробування, яка передбачає перевірку здатності вступника до опанування освітньої програми «Хореографія» магістерського рівня вищої освіти на основі здобутих раніше компетентностей.

Вступне випробування з хореографічного мистецтва проводиться у формі письмового іспиту і має на меті встановити відповідність рівня підготовки вступників для здобуття освітнього ступеня «магістр».

Основними розділами програми є предмет, стан, структура хореографічного мистецтва, походження та види хореографічного мистецтва, хореографічна драматургія, зміст класичної, народної, бальної та сучасної хореографії, засоби виразності у хореографічному мистецтві.

До програми внесені матеріали, які передбачають не лише перевірку знань абітурієнтів, але й уміння аналізувати, узагальнювати, обґрунтовувати, доводити свою думку, залучати для відповіді знання з інших навчальних дисциплін. Крім того, у відповідях під час співбесіди пошукувачі мають продемонструвати уміння наводити приклади хореографічних явищ, використовувати власний досвід для їх пояснення, розв'язувати психолого-педагогічні ситуації, проблеми.

У відповідях абітурієнти повинні продемонструвати:

- глибину знань основних розділів хореографічного мистецтва;
- відповідність знань сучасному рівню розвитку хореографії;
- давати балетмейстерську інтерпретацію хореографічним явищам.

Структура екзаменаційного білету: Екзаменаційний білет містить два завдання:

1-ше – теоретичне, яке дозволяє уявити цілісність та системність знань абітурієнтів за програмою вступного випробування.

2-ге – з практичної підготовки (написання сценарно-композиційного плану), яке дає можливість виявити ступінь сформованості творчих вмінь та навичок вступників.

На виконання завдань білету відводиться **2 астрономічні години**.

Структура екзаменаційної оцінки: Для оцінювання відповідей вступників використовується **200-бальна шкала**. Кожне питання оцінюється за 200-бальною шкалою та у підсумку визначається як середньоарифметичне за відповідь. Мінімальна позитивна оцінка вступного випробування складає 50 балів.

У випадку, якщо абітурієнт не склав фахове вступне випробування, він втрачає право брати участь у конкурсному відборі за відповідною спеціальністю.

2. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

2.1 Класичний та народно-сценічний танець

Третя та четверта форми *port de bras*. Виконання м'яких батманів біля станка в поєднанні з іншими рухами. Методика вивчення *sissonne simple*. Методика виконання вправ з м'яким підніманням ноги в поєднанні з іншими рухами. Провідні хореографи України та їх внесок у розвиток народно-сценічної хореографії. Сюжетні танці та їх розподіл за тематикою. Методика виконання малих кидкових рухів простих та з акцентованими ударами п'ятки опорної ноги. Використання українського народного танцю в операх та балетах. Методика вивчення форм 1, 2, 3, 4 арабесків. Методика виконання рухів: «вірвовочка синкопована» біля станка та на середині залу. Методика вивчення присядок в білоруських та російських танцях, їх подібність та відмінність. Методика вивчення «дріббушок» в українських танцях. Методика вивчення *pirouettes en dehors et en dedans* з V, IV, II позиції. Методика виконання кругообертальних рухів по підлозі та в повітрі. Рухи головою в жіночих танцях середньоазіатських країн. Методика вивчення присядок, обертів на колінах, обертів на півпальцях, які використовують в грузинських народних танцях. Методика вивчення форм *portdebras*. Методика вивчення простий бігів, кроків польки з обертом, бокових перескоків, які використовуються в литовських народних танцях. Позиції рук, положення рук, постановка корпусу та голови, які використовуються в грузинських танцях. Методика вивчення простих кроків, «шассе» та кроків з підскоком, кроків польки, які використовують в литовських народних танцях. Використання народних ігор, звичаїв та обрядів в сценічних постановках. Перша і друга форми *port de bras*. Методика виконання маленьких кидків на напівзігнутих ногах (*tendu jete*) з додаванням стрибків. Використання рухів простих та синкопованих в народно-сценічних танцях різних країн. Методика виконання вправ на вистукування в поєднанні з переступанням. Використання іспанського характерного танцю в операх та балетах. Методика виконання вправи «віяло» в стилі циганського танцю. Методика виконання маленьких кидків з напівприсіданням і ударами виворітною та невиворітною стопою. Використання народно-сценічних танців для оперної сцени. Методика вивчення *temps soule* (I, II, IV, V позиції). Методика виконання рухів для розвитку рухливості стопи які виконуються обличчям до станка. Методика вивчення *pas balance*. Методика виконання вправ з ненапруженою стопою. Рухи «Голубці». Подібність та відмінність в манері їх виконання та використання в народно-сценічних танцях різних країн. Бігунці, їх використання в танцях різних народів. Подібність та відмінність в манері їх виконання. Методика виконання вправи «свердло» біля станка в поєднанні з вправами на вистукування. Прості біги та ходи, перемінні кроки,

які використовуються в народно-сценічних танцях різних країн. Подібність та відмінність їх виконання. Методика вивчення *battement developpes*. Методика виконання рухів (*tendu jete*) біля станка та в поєднанні з маленькими стрибками. Оберти та повороти, які використовуються в народно-сценічних танцях для розкриття образу та характеру жіночих партій. Методика вивчення *rond de jambe en l'air en dehors et en dedans*. Методика виконання кругообертальних рухів біля станка (в поєднанні з синкопованими ударами). Використання присядок, обертів і поворотів на колінах в народно-сценічних танцях. Навести приклади. Методика виконання вправ на підготовку до «вірьовочки» біля станка. Методика вивчення постановки рук, корпусу, голови в класичному танці. Використання присядок в народно-сценічних танцях різних країн, подібність та відмінність їх виконання. Методика виконання вправ з ненапруженою ступнею *flic-flac* з підскоками на опорній нозі та переступанням. Методика вивчення *battements fondu*. Для яких народно-сценічних танців характерне використання театральної зброї (списів, шабель, топірців) для підкреслення динамічного та героїчного характеру цих танців. Методика виконання м'яких батманів з відкриванням ноги на п'ятку. Для яких народно-сценічних танців характерне виконання рухів на пальцях чоловіками. Методика виконання вправ на розвиток рухливості стопи біля станка (*battement tendu*) та варіанти вправ. Методика виконання вправ на м'яке піднімання ноги. Використання піруетів, обертів та обертасів в народно-сценічних танцях для підсилення динамічності виконання рухів. Методика виконання маленьких кидків (*battement tendu jete*) в поєднанні зі стрибками. Використання фольклорних танців на класичній сцені та в програмах національних ансамблів. Методика вивчення *grand battement jete*. Методика виконання маленьких кидків (*tendu jete*) з напівприсідання та ударами звернутою та виворітною ступнею. Методика вивчення *battement tendujetes*. Методика виконання таючого батману (*battement fondu*) з виносом ноги на каблук. Ключі одинарні та подвійні, які використовуються в угорському танці «Чардаш», «Понтозоо». Методика виконання вправ на розвиток рухливості стопи. (*battement tendu*) з переводом ступні з носка на каблук, з напівприсіданням, в момент переводу з носка. Позиції ніг, які використовуються в народно-сценічних танцях Іспанії, Польщі, Угорщини і т.д. Методика вивчення класичного *plie*. Основні принципи побудови уроку з хореографії: структура, зміст, відповідність частин уроку, темп, музичний супровід уроку. Розвиток музичності, виконавської і танцювальної техніки. Термінологія класичного танцю. Виникнення та формування термінології. Основні поняття, елементи, терміни класичного танцю. Узагальненість термінології класичного танцю. Зв'язок музики та хореографії. Розвиток музичальності. Система викладання основ класичного танцю А.Я.Ваганової. Значення підручника «Основи класичного

танцю» А.Я. Ваганової. Підручник М.Тарасова «Класичний танець» – школа чоловічого виконавства. Підручник Л.Ю.Цветкової «Методика викладання класичного танцю». Український народно-сценічний танець: основні закономірності його розвитку. Зв'язок українського народного танцю з піснею, звичаями, обрядами, побутом народу. Жанри українського танцю. Методика побудови уроку народно-сценічного і українського народного танців та методика складання комбінацій на основі лексичних угруповань. Методика створення комбінацій, етюдів.

2.2 Основи композиції

Хореографічний «текст» – складова частина композиції танцю. Відмінність хореографічної мови народів світу. Аналіз програми національного академічного ансамблю народного танцю імені П. П. Вірського. Методика створення малюнку танцю. Композиційний план хореографічного твору та методика його створення. Написання лібрето одного з уже поставлених хореографічних творів. Методика створення побудови композиційного плану в цілому і кожного епізоду окремо за законами драматургії. Опис балетмейстером місця дії, характеру оформлення сцени, або світлового рішення, костюмів. Визначення балетмейстером-лібретистом характеру музики в цілому і кожному епізоді окремо, темпу, ритму, розміру, тривалості кожного епізоду. Методика побудова сюжету програми за законами драматургії. Програма (лібрето) хореографічного твору. Балетмейстерський аналіз творчості Артура Сен-Леона. Робота балетмейстера по створенню нового хореографічного твору на основі музичного матеріалу, написаного композитором згідно задуму балетмейстера. Методика створення на основі музичного матеріалу бажаного образу. Єдність ідеї, теми музичного і хореографічного творів. Балетмейстерський аналіз музичного твору. Принципи підбору музики для створення хореографічної постановки. Спільність і відмінність законів музики і хореографії. Музичний матеріал – найважливіша основа роботи балетмейстера над хореографічним твором. Методика роботи балетмейстера над створенням хореографічного образу. Взаємозв'язок хореографічного «тексту» з національним характером танцю. Взаємозв'язок хореографічного «тексту» з малюнком танцю. Взаємозв'язок хореографічного «тексту» з ідеєю і драматургією хореографічного твору. Хореографічний «текст» і його місце в композиції танцю. Взаємозв'язок хореографічного «тексту» з музичним матеріалом. Застосування законів драматургії в створенні балетмейстером хореографічного твору. Виявлення законів драматургії в хореографічному творі. Значення законів драматургії для створення хореографічного твору. Основні етапи створення балетмейстером хореографічного твору. Основні закони драматургії та їх застосування в хореографічному творі. Побудова симетричних і асиметричних малюнків танцю. Основні і другорядні малюнки танцю. Логіка розвитку малюнку танцю. Розподіл малюнку танцю по сценічному майданчику. Залежність і зв'язок малюнку танцю з драматургією,

музичним матеріалом. Залежність і зв'язок малюнку танцю з задумом хореографа. Відображення в малюнку танцю національних особливостей побуту, звичаїв, життєвого устрою народу. Вплив народного танцю на розвиток побутового танцю. Визначення ідеї твору, його тематичний аналіз та драматургія. Архітектоніка. Наскрізна дія. Жанр. Сценарно-композиційний план (кількість тактів на кожен епізод твору). Музична основа твору. Опис костюмів виконавців. Запис танцю чи композиції. Література.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ІСПИТУ

Кожне питання оцінюється за 200-бальною шкалою та у підсумку визначається як середньоарифметичне за відповідь.

Оцінка за 200- бальною шкалою	Характеристика відповіді
180-200	Абітурієнт повністю володіє теоретичним і практичним змістом програми вступного випробування, сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом. Абітурієнт має системні, повні, міцні знання в обсязі та в межах вимог програми, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати та застосовувати основні положення теорії для вирішення нестандартних завдань, робити правильні висновки, приймати рішення. Має сформовані міцні практичні навички. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно добирати та користуватися джерелами інформації
140-179	Абітурієнт майже повністю володіє теоретичним і практичним змістом програми вступного випробування. Необхідні практичні навички сформовані недостатньо. Всі передбачені програмою завдання виконані, якісь жодного з них не оцінена мінімальним балом. Деякі завдання виконані з помилками, окремими несуттєвими недоліками. Знання абітурієнта є достатніми, він застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежності між явищами, фактами, робити висновки. Відповіді на запитання логічні, аргументовані, хоч і мають неточності. Вільно усуває помилки й відповідає на зауваження. Уміє самостійно аналізувати та застосовувати основні положення предмету «Мистецтво балетмейстера» із несуттєвими неточностями при вирішенні нестандартних завдань та робить правильні висновки.

Оцінка за 200-бальною шкалою	Характеристика відповіді
100-139	Абітурієнт поверхово (посередньо) володіє теоретичним і практичним змістом програми вступного випробування. Деякі практичні навички не сформовані. Студент виявляє поверхові знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповідь недостатньо осмислена. Уміє застосовувати знання для виконання завдань за зразком. Зазнає труднощів у використанні теоретичного матеріалу при вирішенні нестандартних завдань.
1-99	Абітурієнт фрагментарно володіє теоретичним і практичним змістом програми вступного випробування. Необхідні практичні навички не сформовані. Більшість передбачених програмою завдань не виконано або якість їх виконання близька до мінімальної.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА:

1. Базарова Н. Классический танец. – Л., 1984.
2. Базарова Н., Мей В. Азбука классического танца. – Л., 1983.
3. Баланчин Дж., Мейсон Фр. 101 рассказ о большом балете. / Дж. Баланчин, Фр. Мейсон. – М., 2000. – С. 219 2. Балет. / Пер. с англ. – М., 2003.
4. Балет Енциклопедія. – М.: Радянська енциклопедія, 1981.
5. Блок Л. Д. «Класичний танець – історія і сучасність» / Л. Д. Блок – М.: «Мистецтво», 1987. – 560 с.
6. Бондаренко Л. А. Методика хореографической работы в школе и внешкольных заведениях. / Л. А. Бондаренко – К.: Музична Україна, 1985.
7. Боримська Г. Самоцвіти українського народного танцю. / Г.Боримська – К.: Мистецтво, 1974. – 134 с.
8. Ваганова А. Основы классического танца. – Л., 1980.
9. Ванслов В.В. Естетика романтизму. / В. В. Ванслов – М.: «Мистецтво», 1966.
10. Ванслов В. Статті о балете. – Л., 1980.
11. Василенко К. Композиція українського народно-сценічного танцю. / К. Василенко – К.: «Мистецтво», – 1971.
12. Василенко К. Лексика українського народно-сценічного танцю. / К. Василенко – К.: Мистецтво, 1971.

13. Василенко К. Питання розвитку сучасного українського народного танцю. / К. Василенко – К.: «Мистецтво», 1965.
14. Василенко К. Український народний танець. / К. Василенко – М.: «Мистецтво», 1981.
15. Верховинець В. Теорія українського народного танцю. / В. Верховинець – Видання друге. – Полтава, 1920.
16. Глушковський А. Нотатки балетмейстера. / А. Глушковський – Л-М, 1940.
17. Голейзовский К. Образы русской народной хореографии. / К. Голейзовский – М.: «Искусство», – 1964.
18. Горбатова Н. О. Становлення мистецтва класичного танцю в Україні (20-30-ті рр. ХХ ст.): дис. канд. іст. наук : 17.00.01 / Київський нац. ун-т культури і мистецтв. – К., 2004. – 177 с.
19. Гуменюк А. Народне хореографічне мистецтво. / А. Гуменюк – К.: Мистецтво, 1968.
20. Захаров Р. Бесіди про танець. / Р. Захаров – М.: «Мистецтво» – 1953.
21. Звездочкин В. А. Классический танец: учебное пособие. – Ростов-на-Дону, 2003.
22. Іваницький А. Українська музична фольклористика. / А. Іваницький – К., Заповіт, 1972.
23. Класики хореографії. Зібране. – М-Л.: «Мистецтво», 1937.
24. Клименко Н., Мордовина И. Использование современной музыки на уроках классического танца: методическое пособие. – Тамбов, 1995.
25. Комбинации классического урока А. Я. Вагановой. Старшие классы. Запись Н. Н. Зазулиной // Вестник Академии Русского балета им. А. Я. Вагановой. – Спб.: изд-во АРБ. – 2001. – № 9.
26. Композиция классического танца / сост. Я. Сех, ред. Е. Коровина, Э. Мазнина. – М., 1987.
27. Костровицкая В. 100 уроков классического танца. – Л., 1981.
28. Красовська В. Західноєвропейський балетний театр, нариси історії. / В. Красовська – Л., – 1983.
29. Красовська В. М. Історія російського балету. / В. Красовська – Л.: «Мистецтво», – 1978.
30. Красовська В. М. Радянський балетний театр. 1917-1967рр. / В. Красовська – М.: «Мистецтво», – 1967.
31. Ладыгин Л. О музыкальном содержании учебных форм танца: метод. пособие. – М., 1993.
32. Лопухов Ф. В. Хореографічні відвертості. / Ф. В. Лопухов – М-Л.: «Мистецтво», – 1972.
33. Методические указания к изучению французских терминов классического и народно-сценического танцев. – Л. 1979.
34. Миропольська Н. Є. Формувати почуття прекрасного. / Н. Є. Миропольська – К.: Знання, 1987.
35. Музика і хореографія сучасного балету. / Загальна редакція П.О.Гусєва. 3б. статей. Вип. – 3, – Л., 1979.

36. Музыкальная энциклопедия: т. 1. – М., 1973.
37. Музыкальная энциклопедия: т. 2. – М., 1974.
38. Новер Ж. Ж. Листи про танці та балети. / Ж. Ж. Новер – М-Л.: «Мистецтво», – 1965.
39. Сафронова П. Значение adagio в уроке классического танца // Вестник Академии Русского балета им. А. Я. Вагановой. – СПб: Изд-во АРБ. – 1998. – № 6.
40. Тарасов Н. Классический танец. Школа мужского исполнительства. – М., 1971.
41. Фокін. М. М. Проти течії. / М. М. Фокін – Л.: «Мистецтво», – 1981.

ДОДАТКОВА:

1. Пасютинская В. М. Волшебный мир танца: Кн. для учащихся. / В. М. Пасютинская – М.: Просвещение, 1985. – 223 с.
2. Похиленко В.Ф. Чарівне коло українського народного танцю. / В. Ф. Похиленко – Кіровоград, 2002.
3. Пуртова Т., Беликова А., Кветная О. Учите детей танцевать: учебное пособие. – М., 2003.
4. Станишевский Ю. Украинский балетный театр : история и современность / Юрий Станишевский. К.: Муз. Украина, 2008. – 411 с.
5. Тараканова А. Система хореографічного виховання у школах і позашкільних закладах. / А. Тараканова – Київ. – 1996.
6. Ткаченко Т. Работа з танцювальним колективом. / Т. Ткаченко – М, 1968.
7. Українські народні свята та звичаї. [Упор. В.К.Сапіга] – К.: Знання, 1993.